

Propostes per fer front a la crisi i bases per a un nou model competitiu

Prioritats de pimes i autònoms

26 de març del 2009

Madrid

1. JUSTIFICACIÓ

Ens trobem instal·lats en una crisi d'abast global, de més llarga durada que les anteriors, que afecta la major part de sectors productius i tot tipus d'empreses, independentment de la seva dimensió, tant les grans, com les pimes i els autònoms.

La gravetat de la situació a Espanya és més accentuada perquè prové d'una fase de gran expansió, i això fa que el contrast entre el creixement espectacular i la profunda recessió sigui més marcat. El salt que s'ha produït en el terreny quantitatiu no es pot separar del que s'ha produït en el qualitatiu. Els fonaments del creixement es van fonamentar massa en un sector (la construcció), en un tipus d'activitat que prima la quantitat per sobre la qualitat, i sobre un dèficit per compte corrent únicament superat en xifres absolutes per Estats Units i per Grècia en percentatge del PIB.

La crisi financera internacional i el model de creixement propi han posat de manifest que les bases competitives del sistema eren més febles del que semblava.

Els indicadors d'evolució econòmica presenten trets alarmants i sobradament coneguts en termes de producció, de consum i d'inversió, igual que la seva traducció en xifres de destrucció d'ocupació. En l'àmbit empresarial la repercussió de la crisi té paràmetres molt concrets: caiguda de les vendes, capacitat productiva ociosa, restricció del crèdit, impagament, morositat, tancaments d'empresa, procediments concursals, entre d'altres, que arriben a registres insospitats fa tan sols uns mesos.

Les empreses fan els esforços que els corresponen per resistir, però es troben amb veritables dificultats per ajustar la seva capacitat productiva i per aconseguir crèdit. Les que no poden, perquè l'ajustament de capacitat no és possible o perquè les entitats financeres imposen restriccions de manera que el crèdit no arriba, tanquen. Un problema afegit a aquesta situació de crisi és que no se li veu el final; és més llarga que les anteriors, amb indicadors que encara s'estan accelerant en negatiu. El panorama descrit mostra un entorn difícil per a l'empresari i l'empresa.

En aquest context, s'ha de ressaltar que una empresa no neix per generació espontània. Les empreses, i el teixit productiu que conformen, són fruit de l'esforç del dia a dia dels empresaris i, per descomptat, dels treballadors. Cada empresa que avui desapareix serà difícil de reemplaçar en un futur pròxim. Per tant, entenem que l'objectiu a curt termini ha de ser el de salvar el major nombre d'unitats productives existents.

Davant la crisi, el govern central ha actuat fora de temps, començant amb un reconeixement tardà de la mateixa. I després, quan ha pres mesures, les ha aplicat amb extremada lentitud, mentre el sistema productiu estava patint els seus efectes dia rere dia.

Més enllà de la preocupant lentitud, hi ha altres aspectes que generen seriosos dubtes, entre els quals:

- la instrumentació de les mesures (el crèdit oficial no arriba amb facilitat a les empreses ni als autònoms),
- la intensitat (s'ha pensat més en el sistema financer que en el sistema productiu),
- la focalització (primar un determinat sector productiu en crisi planteja un problema de discriminació respecte a la resta de sectors), i
- l'oblit dels actors petits.

2. OBJECTIU

La crisi afecta tot tipus d'empreses. Les pimes i els autònoms també l'estem patint, encara que en siguin la veu callada. Generem 2/3 del PIB i de l'ocupació, som més del 99% de les empreses del país, i ens sentim desatesos, i el poder polític ho ha de saber. La resistència a la crisi té els seus límits, i ens trobem en un punt en què es corre el risc cert que la fatiga derivi en renúncia a exercir d'empresari.

Estem aquí per proclamar que estem vius, que resistirem tant com puguem, però que govern i partits polítics han d'implicar-se molt més en la sortida d'aquesta crisi, en benefici de tots.

La nostra actuació té tres finalitats:

- Mostrar el nostre desencant perquè la gestió de la crisi s'està realitzant sense tenir prou en compte pimes i autònoms.
- Efectuar propostes al govern per a facilitar l'ajustament que la crisi requereix.
- Assenyalar actuacions de caràcter estructural que, més enllà de l'actual conjuntura, serveixin per a establir uns fonaments de model econòmic amb bases més competitives que les actuals.

La nostra actuació no només va dirigida als diferents estrats del poder polític, sinó que pretén també enviar el missatge que és necessària la complicitat de la societat en general i dels agents socials en particular. El tipus de solucions que es requereixen poden comportar costos a tots els nivells, però és necessari abordar-les amb fermesa per a possibilitar un model productiu més preparat per al futur.

3. OBJECTIUS

Les propostes que s'efectuen en aquest document, sense pretendre ser exhaustives, apunten a la consecució de dos objectius:

- 1) Reforçar la capacitat de resistència de pimes i autònoms durant la crisi. En aquest àmbit és particularment determinant solucionar la crisi de liquiditat i donar més facilitats per tal que l'empresari pugui fer els ajustaments necessaris, preferibles a haver d'optar pel tancament final.
- 2) Fixar noves bases de progrés. Els objectius a mitjà i llarg termini irrenunciabls sobre els quals emplaceu els responsables de la política econòmica i les empreses tenen uns paràmetres ben coneguts: productivitat, competitivitat del factor treball, cultura de l'esforç, empenedoria, prioritat de la inversió sobre el consum, innovació, ètica, sostenibilitat, educació,... Es tracta d'actuacions estructurals, amb resultats a llarg termini, imprescindibles per a donar resposta als reptes competitius que ens planteja l'economia globalitzada en la qual ens movem.

4. PROPOSTES COMUNS PIMES I AUTÒNOMS

ÀMBIT	ACTUACIÓ
FINANÇAMENT	<p>Modificació dels terminis de pagament de les liquidacions tributàries i de la Seguretat Social en concordança amb els terminis de cobrament habituals del mercat.</p>
	<p>Agilització dels procediments d'accés a l'ajornament del pagament de les obligacions tributàries i de la Seguretat Social a pimes que demostrin necessitats financeres. Aquesta mesura actuaria a la manera del crèdit oficial però amb més agilitat.</p> <p><i>Duració:</i> Mentre l'economia espanyola no registri taxes de creixement positives.</p>
	<p>Establiment de línies d'aval de l'ICO suficients i d'aplicació àgil per a inversions i circulant.</p> <p><i>Duració:</i> Mentre l'economia espanyola no registri taxes de creixement positives.</p>
	<p>Reducció dels terminis de pagament per part de les administracions públiques. Adopció del confirming com a mitjà de pagament habitual, per facilitar liquiditat a les empreses proveïdores. Garantir que les empreses adjudicatàries apliquin criteris semblants amb les seves subcontractades.</p> <p><i>Aplicació:</i> Immediata.</p>
	<p>Reforma de la Llei de morositat 3/2004 de forma que s'estableixi com a termini màxim de pagament 60 dies (o 45 des de final de mes), sense llibertat de pacte entre les parts. Creació d'un organisme oficial que tuteli l'aplicació de l'esmentada llei. Publicació i implementació urgent del reglament. Establiment de sistemes d'arbitratge àgils. Fins a quin punt és important aquesta actuació, ho demostra la constitució de la "Plataforma Multisectorial Contra la Morositat".</p> <p><i>Adopció de la mesura:</i> Abans del 31 de desembre de 2009.</p>

FISCAL	<p>Estímul del no repartiment de beneficis, de forma que s'afavoreixi la reinversió i la capitalització de les empreses. La mesura consistiria a diferir el pagament de la totalitat o part de l'Impost de Societats fins a la data en què es reparteixin aquests beneficis, si escau.</p> <p><i>Adopció de la mesura:</i> Abans del 31 de desembre de 2009, aplicable al 2010.</p>
	<p>Reducció dels tipus d'IVA de certs productes i serveis bàsics, seguint el recent acord de l'ECOFIN, com a mesura d'incentiu al consum i a la lluita contra l'economia submergida.</p> <p><i>Adopció de la mesura:</i> A partir de 2010.</p>
	<p>Reducció de l'Impost de Societats aplicable a les pimes¹, del 25% actual fins al 20% per a petites i mitjanes empreses, i fins al 18% per a microempreses. Aquests tipus han d'aplicar-se sobre la totalitat del benefici. A nivell general, reducció del tipus de gravamen de l'Impost de Societats del 30% actual al 25%.</p> <p><i>Adopció de la mesura:</i> A partir de 2010.</p>
	<p>Establir un compte corrent tributari que permeti a les empreses compensar ingressos amb devolucions i agilitzar las gestions administratives corresponents.</p> <p><i>Adopció de la mesura:</i> 2009.</p>
	<p>Exempció de l'Impost de Successions i Donacions a parents de consanguinitat o afinitat de primer grau amb caràcter general a tot l'Estat.</p> <p><i>Adopció de la mesura:</i> Abans del 31 de desembre de 2009.</p>
	<p>Equiparació dels límits sobre ajornament d'impostos sense presentació de garanties a la normativa actual de les contribucions a la Seguritat Social.</p> <p><i>Adopció de la mesura:</i> Immediata.</p> <p style="text-align: right;">.../...</p>

¹ Concepte de pime d'acord amb la recomanació de la CE de 6 de maig de 2003 (DOC C(2003)1422).

<p>.../...</p> <p>FISCAL</p>	<p>Rebaixar el tipus d'interès de demora actual del 7% al 3% i rebaixar el tipus d'interès legal del 5,5% al 2%. Facultar el Ministeri d'Economia i Hisenda perquè realitzi els ajustos dels tipus indicats segons l'evolució dels tipus de referència del Banc Central Europeu.</p> <p><i>Adopció de la mesura: immediata.</i></p>
<p>LABORAL</p>	<p>Abordar reformes estructurals del mercat de treball amb l'objectiu de flexibilitzar-lo (contractació, extinció, absentisme,...). Específicament és necessari avançar cap a la "flexisuretat", atenent a dos dels seus aspectes bàsics: la cobertura per desocupació i la formació, que hauria de facilitar l'accés a nous llocs de treball.</p> <p>Revisar la normativa vigent amb l'objectiu de flexibilitzar i reduir el cost de l'acomiadament, en particular el corresponent a causes objectives, i els expedients de regulació d'ocupació (ERO).</p> <p>Polítiques actives de captació de talent. Agilitzar els tràmits per facilitar la seva incorporació i donar facilitats per al moviment d'entrada i sortida de les persones que, amb capacitat en l'àmbit del coneixement, reforçarien la competitivitat del sistema productiu.</p> <p>Impuls de la formació dels treballadors en actiu com a mecanisme d'adaptació de les seves competències professionals als reptes productius que planteja el futur.</p>
<p>SEGURETAT SOCIAL</p>	<p>Prolongació de la vida laboral, per reforçar la viabilitat del sistema de pensions i perquè el sistema productiu es beneficiï del capital humà que representen aquells actius que, en jubilar-se, es troben en condicions de seguir treballant.</p> <p>Reducció de les cotitzacions empresarials a la Seguretat Social, de forma prioritària en sectors intensius en mà d'obra.</p>

5. PROPOSTES PIMES

EMPRENEDORIA	Pla de suport extensiu a les iniciatives de creació d'empreses. Estímul de l'emprenedoria i reforç de la imatge social de l'empresari. <i>Adopció: urgent.</i>
	Limitar a un any la durada del conjunt de procediments jurídics de liquidació d'una empresa en cas de fallida no fraudulenta. Garantir que els empresaris que comencin de nou gaudeixin del mateix tracte que les noves empreses, tal com estableix el principi 2 de la <i>Small Business Act</i> de les CE.
INTERNACIONALITZACIÓ	Suport financer als projectes d' implantació productiva a l'exterior , a condició que mantinguin les estructures d'alt valor afegit en el país (disseny, logística, tecnologia, seu central,...). <i>Adopció: urgent.</i>
	Pla de suport a la internacionalització de les pimes , que inclogui, entre altres, l'impuls de la cooperació entre empreses, sistemes d'informació de mercats i empreses potencials i àrees d'aterratge a l'exterior. <i>Adopció: urgent.</i>
INVESTIGACIÓ I INNOVACIÓ	Incrementar de manera substancial els estímuls destinats a potenciar la investigació i la innovació en les empreses, facilitant l'accés de les pimes a aquests estímuls. <i>Adopció d'un pla ad hoc d'aplicació urgent i de llarg termini.</i>

INFRAESTRUCTURES I ENERGIA	<p>Inversió en infraestructures prioritàriament orientades a millorar el potencial competitiu de l'economia (logística, transport ferroviari,...).</p> <p><i>Adopció: urgent.</i></p>
	<p>Canvi dels criteris subjacents en el patró estatal d'inversió en grans infraestructures. Aplicació de criteris econòmics i no polítics. Impuls dels eixos econòmics que assenyalen el mercat. Gestió descentralitzada i competitiva de les infraestructures.</p> <p><i>Adopció: urgent.</i></p>
	<p>Mesures orientades a reduir la dependència energètica dels combustibles fòssils, accelerant la implantació d'energies alternatives i de l'energia nuclear.</p> <p><i>Adopció: urgent.</i></p>
MONOPOLIS I OLIGOPOLIS PRIVATS	<p>Exigència als operadors amb preus regulats dels mateixos esforços que realitzen les empreses exposades a la competència en matèria de millores d'eficiència i, per tant, de productivitat.</p> <p><i>Adopció: urgent.</i></p>
EDUCACIÓ	<p>Impuls d'un nou contracte laboral que faciliti la simultaneïtat dels estudis amb l'exercici professional, especialment en els cicles formatius de grau mitjà i superior.</p> <p><i>Adopció de la mesura: urgent.</i></p>
	<p>Reconeixement de l'empresa com a agent orientador i formador en l'àmbit de la formació professional.</p>
	<p>Pacte per a l'educació que reforci els principis d'autoritat i de reconeixement de la funció del professorat, i que prioritzi la cultura de l'esforç i l'emprenedoria.</p>

SECTOR PÚBLIC	<p>Establiment de mecanismes que assegurin l'accés de les pimes a les compres públiques. Hauria de reflectir-se en unes proporcions de compra pública a pimes pròximes al seu pes en la generació de riquesa, és a dir, uns 2/3 de l'economia.</p> <p><i>Adopció:</i> Progressiva durant 2010 i 2011.</p>
	<p>Reforma de la funció pública amb l'objectiu d'incorporar criteris d'eficiència operativa, tal com els practica de manera sistemàtica el sector privat en mercats competitiu.</p> <p><i>Adopció:</i> urgent.</p>
	<p>Tota mesura legislativa que afecti el teixit empresarial hauria d'anar acompanyada de la corresponent avaluació <i>ex ante</i> del seu impacte econòmic sobre el mateix.</p> <p><i>Adopció:</i> urgent.</p>
	<p>Simplificació i agilització dels processos de tramitació en les relacions de les pimes amb l'administració.</p> <p><i>Adopció:</i> urgent.</p>
JUSTÍCIA	<p>Agilització del funcionament de la justícia en l'àmbit mercantil (processos concursals, liquidació d'empreses, morositat,...).</p> <p><i>Adopció:</i> urgent.</p>
CONTROL I ÈTICA	<p>Activar mecanismes que premiïn la transparència dels mercats i sancionin les pràctiques d'ocultació d'informació i oportunisme.</p> <p><i>Adopció:</i> Progressiva durant 2010 i 2011.</p>

6. PROPOSTES AUTÒNOMS

DIÀLEG I CONCERTACIÓ	Com a continuació de l'assoliment que va significar l'entrada en vigor de l'Estatut del Treball Autònom, cal que es doni entrada a aquest col·lectiu en els organismes de participació institucional .
FOMENT DEL TREBALL AUTÒNOM	Foment de l'autoocupació com a alternativa de reincorporació al mercat laboral .
	Augment de la capitalització per atur fins al 80% per a determinats col·lectius, com ara joves i dones, per a establir-se com a autònoms.
	Línies específiques de microcrèdits per a emprenedors autònoms.
FORMACIÓ	Millora de l' accés a la formació , d'acord amb el pes del col·lectiu en el teixit productiu, amb especial atenció a la formació contínua, prevenció de riscos i noves tecnologies.
ASSEGURANÇA PER CESSAMENT DE L'ACTIVITAT	Accelerar l'aprovació del reglament de la Llei del Treball Autònom , en particular els apartats referents a les millores socials i entre elles la prestació per atur .
	Ampliar els beneficis de les subvencions durant el procés de cerca d'ocupació a aquells autònoms que cessin en la seva activitat per causes objectives i no tinguin altra font d'ingressos, així com qualsevol altra prestació de caràcter no contributiu .
FISCAL	Revisió del sistema de mòduls per a adaptar-lo al nivell d'activitat.